

Zeven geboortepenningen binnen één familie en door één kunstenaar

In 1972 werd onze eerste dochter geboren en in 1975 en 1978 volgden nog twee struise meiden. In die periode ben ik voor het eerst in aanraking gekomen met penningen. Toen sprak mij vooral de vrije kunstuiting van penningen aan. Rond die tijd ben ik lid geworden van de vpk en in de loop van jaren heb ik deel genomen aan workshops 'penningen maken'. Eerst bij Christien Nijland in Tilburg, later en dat tot heden, bij Pier van Leest in Lage Zwaluwe.

Op 5 april 2004 werd ons eerste kleinkind Emma geboren. Daar waren we zo verguld mee dat besloten werd om een opdracht te geven voor het maken van een geboortepenning. Na ampele overweging werd gekozen voor Pier van Leest als beeldend kunstenaar. Niet alleen door de contacten die we al hadden, maar vooral uit grote bewondering voor zijn werk. Zijn grensverleggende ontwerpen en vernieuwingen in de wereld van het kleinplastic bewonderden wij al jaren. Met als oorsprong

een meer traditionele vormgeving, loopt door zijn werk een rode draad van een zoektocht naar het steeds meer vereenvoudigen en abstraheren van beeltenissen en teksten. Bovendien is Van Leest naast bedenker en ontwerper van ideeën, een onovertroffen vakman op het gebied van het zelf penningen maken: van het modelleren tot aan het gieten in brons, afwerken en patineren.

Illustratief voor zijn penningen zijn onder andere een gelegenheidspenning voor Koninklijke Eijsbouts 125 jaar (met een concrete verbinding tussen de twee zijden van de penning; met andere penningen beschreven in *De Beeldenaar* 1999-4), de penning 'hommage aan Matisse' die letterlijk uitgevoerd is in glas in lood, *Gullivers Travels*, een jubileumpenning voor Rotaryclub 's-Hertogenbosch-oost waarbij voor het eerst de zijkant van de penning direct betrokken werd op de voor- en achterkant (*De Beeldenaar* 2006-3) en vele van zijn abstracte vrouwentorsen die bijvoor-

TOM SENDERS

Pier van Leest,
Emma, 2004

Pier van Leest, *Jasper*,
2006

beeld te zien zijn in Beeldengalerij Het Depot in Wageningen.

Emma

De penning *EMMA* (2004) is al eerder beschreven in *De Beeldenaar* 2005-4. Het is een enkelvoudige, maar bijzonder krachtig vormgegeven penning met aan de beeldzijde de strakke zwangere buik van de moeder, op het laatste moment voor de bevalling, die de ronde vorm van de penning bepaalt, met aan de randen nog net zichtbaar de rug en de onderkant van een borst. Draaiend om de verticale as, bevindt zich op de tekstzijde de naam en de geboortedatum waarbij de tekst zowel op- als inliggend is vorm gegeven, op drie verschillende niveaus dus.

Tevens is een kruisje zichtbaar, de signatuur van Pier van Leest, dat op al zijn penningen voorkomt.

Het geheel lijkt net niet meer op het penningoppervlak te passen, een soort uitbarsting zoals de baby in de moederbuik op het punt staat om geboren te worden. Dit thema, waarbij de teksten en in sommige gevallen ook de beeltenis, naar de rand van de penning zijn geschoven, maar nog juist herkenbaar zijn, komt in het werk van Van Leest vaak terug.

De Emma-penning met een ronde vorm en een doorsnede van 67 mm., ontving

in 2006 een eervolle vermelding tijdens de *IVe International Biennial of Contemporary Medals* in het Portugese Seixal (zie *De Beeldenaar* 2006-3).

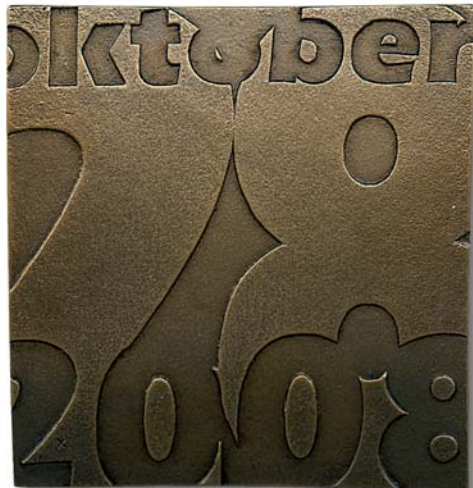
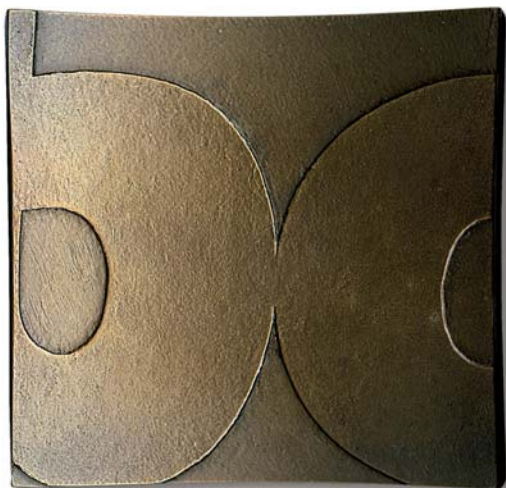
Jasper

Op 22 maart 2006 werd Jasper, het broertje van Emma geboren. Uit overtuiging trouw aan de beeldend kunstenaar, kreeg Pier van Leest opnieuw een volledig vrije opdracht om ook voor deze gelegenheid een penning te maken. Geen eenvoudige opgave om naast de op dat moment breed gewaardeerde Emma-penning een nieuwe te ontwerpen waarbij zowel de verschillen als de relatie tot uitdrukking zouden komen.

In *De Beeldenaar* 2007-2 is de penning *JASPER* (2006) met een meer mannelijke vorm van een vierkant, diagonaal geplaatst, met afmetingen 67 x 67 mm., uitgebreid omschreven. De penning is aan de beeldzijde bol, zoals de zwangere buik, in dit geval met de uitpuilende navel. De holle tekstzijde is met hetzelfde thema en lettertype als bij de Emma-penning vorm gegeven en door het meebuigen van de zijanten is de relatie tussen beide zijden versterkt.

Onverwachte ontwikkelingen

Met de Jasper-penning was voor ons eigenlijk de kous af, dachten wij. Onze

beide andere dochters hadden op dat moment niet de intentie en zelfs niet de behoefte om zelf kinderen te krijgen. We waren trots op onze twee kleine kunstwerkjes als blijvende tastbare en kunstzinnige herinnering aan onze twee kleinkinderen. Niet dat een opdracht voor het maken van een penning in een kleine oplage als echt 'duur' gekwalificeerd kan worden als je stil staat bij wat de kunstenaar daar allemaal voor moet doen, maar het blijft toch veel geld. En wij dachten dat het zo mooi was geweest. Het liep echter totaal anders.

Onze jongste dochter koos voor een vrouw als levenspartner waarbij je in eerste instantie niet direct aan een geboortepenning denkt. Maar haar partner besloot om op kunstmatige wijze zwanger te worden en een kind te krijgen: op 28 oktober 2008 werd onze nieuwe kleindochter Bo geboren. Mijn vrouw was in eerste instantie enigszins terughoudend om opnieuw een opdracht te geven voor een nieuwe penning, waarschijnlijk mede ingegeven door de onzekere economische omstandigheden van eind 2008.

Onze tweede dochter, die meer dan vijftien jaar psychische problemen heeft gekend, maakte rond diezelfde tijd een zeer positieve mentale omslag door, waarbij de ontmoeting met haar latere

man ook een belangrijke rol heeft gespeeld: Op 10 december 2008 werd hun dochter Roos geboren. Dat bleek niet alleen voor haar maar indirect ook voor de penningkunst een geweldige ontwikkeling te zijn. Het feit dat onze dochter, na haar moeizame periode, weer weerbaar was geworden en bovendien ook nog een gezond kind had gekregen, was voor ons aanleiding de draad van de geboortepenningen weer op te pakken.

Bo

De penning *BO* (2010) bestaat uit een vierkant dat in twee richtingen tegen elkaar in, is gebogen. Aan de beeldzijde zijn de letters *b* en *o* gebruikt om het bijzondere van een kind van twee vrouwen uit te beelden. Weer zijn de letters zo ver mogelijk naar de randen geplaatst, nog net herkenbaar, en die letters verbeelden – nagenoeg symmetrisch en gelijkwaardig – behalve de naam ook twee tegen elkaar geplaatste vrouwenbuiken. Een kwartslag gedraaid, rechtsom, wordt de tekstzijde leesbaar waarbij ook hier de randen van de penning zijn opgezocht. Door de gebogen vorm kan de penning staan.

Roos

De penning *ROOS* (2010) heeft, zoals wij dat hebben ervaren, voor Pier van Leest

Pier van Leest, Bo, 2010

Pier van Leest, Roos,
2010

de meeste moeite gekost, maar dat heeft wel een subliem ontwerp opgeleverd. Zoektochten naar een vorm van de roos als bloem bleven voor hem steeds niet passend bij de moeizame jaren die de moeder had doorgemaakt. Na menig proefmodel bleek dat niet de rijke en lieflijke bloem van de roos in dit geval het beste paste, maar juist de kronkelende rozenranken, al dan niet met doornen en prikkende blaadjes. In onze ogen is op onnavolgbare wijze dit thema zowel aan de ene kant als aan de andere kant gebruikt om de naam van dochter Roos als ook de geboortedatum vorm te geven. Beide zijden zijn in vijf verschillende niveaus uitgevoerd en ook hier zijn, vanzelfsprekend passend binnen het thema, de randen van de penning opgezocht op een vergelijkbare wijze als bij nicht Emma en neef Jasper. De penning is rond en licht gebold naar de kant met de naam en heeft een doorsnede van 74 millimeter.

Naar een zevental

Opnieuw dachten mijn vrouw en ik, verheugd dat alles met al die kinderen goed was gekomen en gegaan, dat het hier wel bij zou blijven, maar het liep ook deze keer weer anders. Onze oudste

dochter en haar man kregen hun tweede zoon: Lucas. Bovendien kreeg onze middelste dochter vrij snel na Roos een zoon en het feit dat die naar zijn grootvader werd vernoemd, was wel heel bijzonder. En tot slot heeft ook onze jongste dochter, op dezelfde manier als haar partner, zelf een kind gekregen, hun guitige zoon Tijn. Het zevental was daarmee rond.

Lucas

Lucas, de broer van Emma en Jasper, werd geboren op 17 november 2009. Het werd weer een vrije opdracht, maar daardoor niet gemakkelijker. De extra uitdaging om voor het derde kind binnen één familie een zelfstandige geboortepening te maken die bij voorkeur toch ook weer een relatie zou hebben met de twee eerdere, was niet eenvoudig. Voor de penning *LUCAS* (2010) koos Van Leest, aansluitend op de binnen het gezin al gebruikte ronde en de vierkante vorm, voor een driehoek. Weliswaar de drie zijden enigszins afgerond waardoor een vorm is ontstaan die lijkt op een wapenschild en mede daardoor ook mannelijker is dan de ronde vorm van de Emma-pening. Die afrondingen passen opmerkelijk goed bij de beeld-

zijde van de penning die een variant is op de twee eerdere uitbeeldingen van de zwangere vrouwenbuik, ook hier enigszins gebold. De tekstzijde geeft de naam en de datum weer, ook in drie niveaus, zelfstandig en anders maar toch analoog aan de penningen van Emma en Jasper. Deze penning meet 72 x 74 mm.

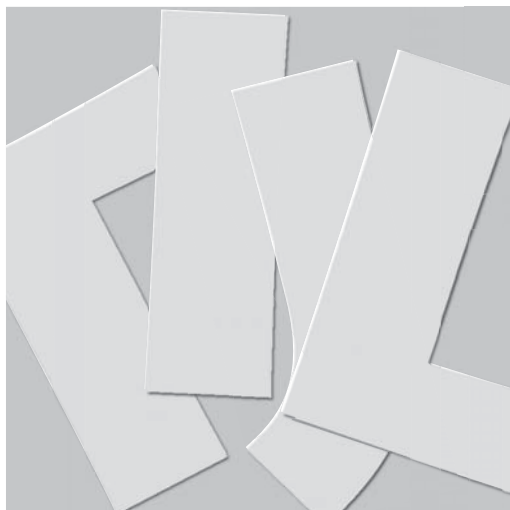
Tom

Verder in de reeks werd de invulling van een nieuwe opdracht steeds complexer. De penning *TOM* (2011) leek daarop een uitzondering door de naamsverwijzing naar zijn grootvader die zich al heel veel jaren bezig hield met de ‘moeder der kunsten’, de architectuur. Ook bij deze

Pier van Leest, Lucas, 2010

Pier van Leest, Tom, 2011

Pier van Leest, *Tijl*,
2012 (ontwerp)

penning lijkt Pier van Leest zichzelf weer te hebben overtroffen. Als een verwijzing naar de kleinste eenheid binnen de architectuur en tevens naar speelgoed, heeft hij de vorm van een kubus gebruikt. Aan de kant van de naam is met de ontstane zeskantige vorm van de penning en met heel geringe afschuiningen van het oppervlak, een kubusvorm zichtbaar vanuit het oogpunt van een kind dat kijkt naar een hele grote kubus. Daarin bevindt zich een geraffineerd grafisch spel met de letters t o m. Gedraaid om de verticale as is weer door subtiele afschuiningen van het oppervlak, vanuit een volwassen oogpunt, een kleine kubus te zien als ware het een blokje uit een blokkendoos. Daarin is de datum 2 11 2010 gecomponeerd. De afgeschuinde vlakken zijn op een zodanige wijze aangebracht dat de penning aan de onderzijde iets dikker is geworden en links- of rechtsom van de verticale as staand neergezet kan worden. De uiterste maten zijn 75 x 86 mm. en de dikte varieert van 3 tot 10 mm.

Tijl

De deugniet Tijl Uijlenspiegel, voor het eerst in druk verschenen in het begin van de zestiende eeuw, is al door de eeuwen heen uiteenlopend beschreven, afgebeeld en vormgegeven en meestal in

een uitrusting van een nar. In dit geval heeft Pier er van afgezien om naar de voor de hand liggende narrenkappen, schellen of uilen te verwijzen.

De vorm van de penning *TIJL* (2012) is weer symmetrisch gebogen, anders maar analoog aan die van van zijn zusje Bo. De naamzijde wordt gevormd met een losse en jongensachtige plaatsing van de letters, ietwat rebels en ondeugend. De zijde met de geboortedatum is opgebouwd, in- en opliggend op gelijkwaardige wijze als bij de penning *BO*. En vanzelfsprekend zijn ook in deze penning de letters weer de randen van de penning op gaan zoeken.

De penning is als voorlopig ontwerp gereed, maar zal nog verder worden uitgewerkt en verfijnd en daarna nog in brons worden gegoten. De afbeelding bij dit artikel is dus nog een voorlopige variant.

Perfecte harmonie

De zeven geboortepenningen zijn absoluut autonome kunstwerkjes geworden. De relatie tussen de kinderen is herkenbaar in het lettertype uit één familie en de vormgeving daarvan op de penningen. De dikte van alle penningen is ongeveer 5 tot 6 millimeter (uitgezonderd een gedeelte van de Tom-penning) en de oplage bestaat, afgezien van soms

enkele proeven, steeds uit vijf exemplaren: één voor het betreffende kind, één voor de ouders, één exemplaar voor de grootouders en twee voor de beeldend kunstenaar zelf.

Alle penningen zijn in brons gegoten. De eerste drie bij Binder in Haarlem, die op dat moment echter grote moeite bleek te hebben met de vereiste perfectie van de penningen van Pier van Leest. Daarom zijn de volgende drie penningen gegoten bij RP2 in Etten-Leur en de laatste zal daar ook gegoten worden. Alle penningen zijn na het gieten door de kunstenaar zelf afgewerkt en gepatienceerd.

Het zevental is, in onze ogen, een prachtig toonbeeld van hoe een kunstenaar omgaat met volledig vrije opdrachten die echter wel degelijk ook hun eigen beperkingen met zich mee hebben

gebracht. Zeven is, zoals bekend, een geluksgetal. De meest harmonieuze verdeling van dat getal is volgens de Gulden Snede en het Plastisch Getal, de verhouding 3:4.

Geweldig dat wij door onze drie kleindochters en vier kleinzonen een bijdrage hebben kunnen leveren aan een prachtige ontwikkeling binnen de penningkunst en, naar zijn eigen mening, ook aan de ontwikkeling van de kunstenaar zelf. En bovendien aan ons eigen plezier en geluk. ■

Meer over het werk van Pier van Leest op www.piervanleest.nl.

Tom Senders is architect en zet zich zowel beroepsmatig als uit persoonlijke betrokkenheid in voor beeldende kunst. Hij is ruim dertig jaar enthousiast vpk-lid en heeft sinds 2011 zitting in de redactie van *De Beeldenaar*.

Op elk gewenst moment in onze voorraad penningen kijken?

Dat kan op: www.mevius.nl

Keuze uit ruim duizend stuks vanaf de 16^e tot en met de 21^e eeuw.

Ook numismatische literatuur kunt u op onze website vinden.

Mevius Numisbooks International B.V.

Oosteinde 97, 7671 AT Vriezenveen

Tel. 0546 561 322, Fax 0546 561 352, E-mail: info@mevius.nl

Bezoek aan ons kantoor alleen op afspraak.